

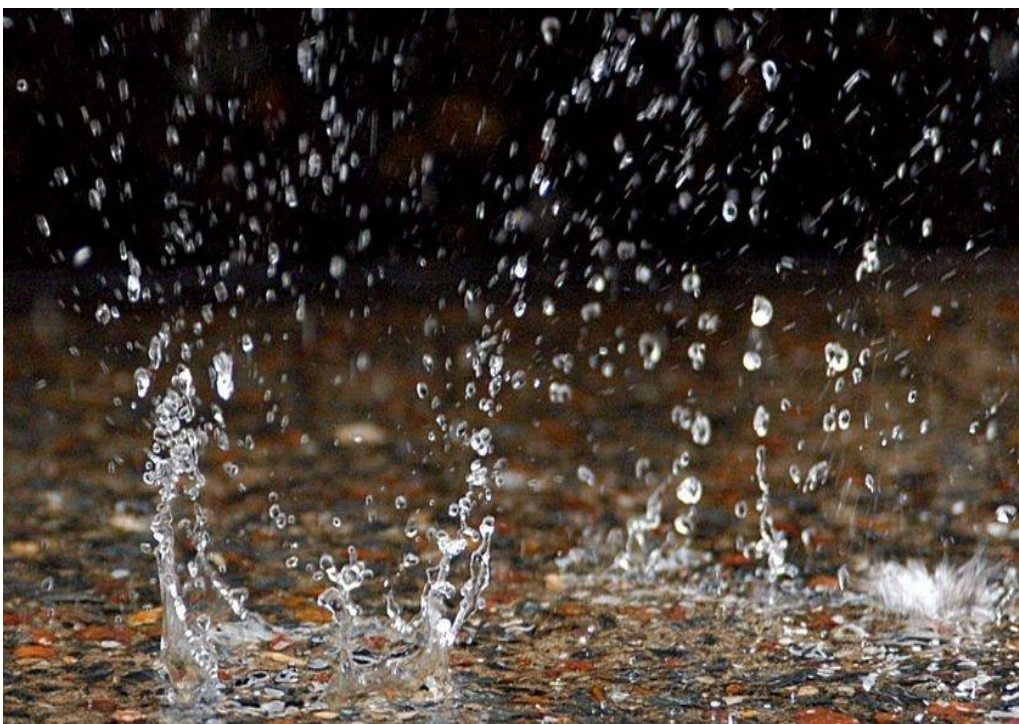
**KOPEREN PASSER
CLUB V 9
TIENEN**

Nieuwsbrief nr. XVI / 03 Tienen, 08 / 12 / 2025

Hallo Vrienden van Club V 9 Koperen Passer Tienen,

1. Petrichor :

Nooit van gehoord!
Nochtans !

"Adem van de aarde,
pas wakker geworden,
als de eerste
regendruppels dansend
op de aarde vallen. Een
geur, zacht en toch
doordringend! Een geur
van heimwee naar leven,
van wortels die zich
strekken in stille hoop.
Een magisch welkom
aan de regen, aan de
groei, aan de
terugkeer. En wij

mensen, blijven dan even staan om te luisteren met onze neus." (mercie ChatGPT !)

Petrichor (Grieks "Petra" = steen - "Ichor" = mytische vloeistof die door de aderen van de goden stroomt) is dus de naam voor die aangename geur die je ruikt wanneer regen op droge grond valt. Voor het eerst gebruikt door 2 Australische onderzoekers die het verschijnsel onderzochten. Mensen zijn extreem gevoelig voor de geur en kunnen het al ruiken in zeer kleine concentraties.

Luister jij volgende keer naar de regen met je neus?

2. Uitnodiging volgende activiteit:

Alle info krijg je in een afzonderlijke uitnodiging die je ook op onze website kan terugvinden.
Vrijdag 19 december 2025: Train World Schaarbeek

3. Verslag uitstap Leuven: 600 jaar KUL - "Routes naar kennis" in de universiteitsbibliotheek en "Kennis in zicht" in museum M

Vrijdag 21 november 2025

-Vervoer: autocar "Violettacars": chauffeur Michel

-Vertrek: aan de "Carrefour" 9 uur

-Fotografen van dienst: de foto's waar in onderstaand verslag naar verwezen wordt, zijn van Michel en Karel en zijn terug te vinden op de website "Koperen Passer Tienen"

Inleiding

Zesentwintig Passers hadden zich ingeschreven. Vier meldden zich af zodat onze bus met 50 plaatsen, uiteindelijk vertrok met tweeëntwintig passagiers. Zoals altijd was de stemming onder de **blijde** deelnemers opperbest en werd reikhalzend uitgekeken naar wat komen zou: hopelijk interessante tentoonstellingen en een lekkere lunch. Om in de mood te blijven, reed chauffeur Michel Leuven binnen langs de **Blijde** Inkomststraat. Aan het eind daarvan, bij het grote Ladeuzeplein, hield hij halt bij de indrukwekkende universiteitsbibliotheek. Wij waren er ruim een half uur te vroeg. Maar Jos Vandeven, onze eigen ervaren en deskundige gids, zorgde in dat half uurtje voor een inleiding op het programma van deze dag om u tegen te zeggen (**foto's 1, 2 en 3**).

Met zin voor humor, met Latijnse uitspraken waar zelfs Bart De Wever jaloers op zou zijn, en dankzij zijn vele studiewerk, brede interesse en ruime culturele achtergrond, wist Jos ons boeiend te onderhouden over een aantal aspecten van de geschiedenis van de bibliotheek, de universiteit en de stad Leuven. Het symbool van de Katholieke Universiteit Leuven, een middeleeuws houten beeld van de Maagd Maria, de Sedes sapientiae, (*Latijn voor zetel van wijsheid*), de oorlogsmisdaden van de Duitsers tijdens WO I en WO II (*executies, razzia's, plunderingen en het platbranden van de universiteitsbibliotheek in augustus 1914 en opnieuw zwaar beschadigen tijdens W.O. II*), de architectuur van de bibliotheek ... dat alles werd door Jos, uitgebreid toegelicht.

Het werd een dag waarin wij een massa oude en nieuwe informatie te verwerken kregen en ik kan u verzekeren dat ik, ondanks het feit dat ik ijverig notities had genomen, toch wat werk heb gehad om één en ander in een, hopelijk voor u, leesbaar rapport te steken.

10.15 u.: geleid bezoek aan "Routes naar Kennis" in de universiteitsbibliotheek

Gids Marc Bracke verwelkomde ons groepje van een twaalfstal Passers. De andere helft van het gezelschap werd door een nog jonge dame begeleid.

Beide gidsen kregen na het bezoek van de tentoonstelling maar matig applaus o.a. omwille van soms wat gebrekkig articuleren en de daarmee gepaard gaande moeilijke verstaanbaarheid. Maar ja, zei wijlen prorector De Somer (**foto's 8 en 9**) niet, tegen de toenmalige paus, dat men al dwalend leert? *"De Leuvense universiteit bestaat in de eerste plaats uit mensen. Al zeshonderd jaar lang worden studenten, professoren en andere stafleden er geconfronteerd met uitdagingen, teleurstellingen en overwinningen. De tentoonstelling vertelt de grote en kleine verhalen van hun parcours.*

Ook de route van de Leuvense universiteit zelf was zelden rechtlijnig. Doorheen de eeuwen kwam de universiteit meermaals in aanraking met hervormingsgezinde bestuurders of vernielzuchtige soldaten. Er waren zelfs periodes dat ze moest sluiten. Toch veerde ze telkens weer recht." (Bron: infopaneel 600 jaar K.U.L.)

Ons bezoek startte in de leeszaal van de bibliotheek waar ik zelf en sommige anderen onder ons, in een ver verleden vele uren hebben doorgebracht. Zij die er nog nooit geweest waren zullen vermoedelijk verrast geweest zijn door de grootsheid en pracht van deze stille ruimte waar alles ernst en studie uitstraalt (**foto's 4, 5 en 6**).

Onze Passers hadden vooral aandacht voor de vitrinekast aan de ingang, waar restanten te zien waren van boeken die bij de oorlogsgebeurtenissen verkoold werden, waar Jos Vandeven al eerder naar verwezen had.

Na het bekijken van de leeszaal kreeg het gezelschap gedurende een kwartiertje een filmprojectie te zien waarin een welbespraakte jongeman met flair en op zeer duidelijke wijze de hoogtepunten van de geschiedenis van 600 jaar K.U.L. bracht. De filmbeelden waren prachtig, maar de vele informatie die op ons afkwam, passeerde zo vluchtig dat ze voor de meesten moeilijk allemaal te bevatten was.

Bovendien verliep de projectie van verschillende scènes op drie schermen zodanig snel dat je vaak niet wist waar eerst kijken. Mooi, maar te veel en te snel!

De tentoonstelling zelf was inhoudelijk goed gestructureerd rond 5 thema's: markante figuren en historische sleutelmomenten, de studenten, de professoren en de wetenschap en de splitsing van de universiteit.

1- Markante figuren en sleutelmomenten uit de geschiedenis van de Leuvense universiteit.

Sleutelmomenten.

Het ambitieuze stadsbestuur van Leuven wilde met de stichting van een universiteit de stad uit de economische crisis halen en weer op de kaart zetten. De paus verleende met een officiële bul Leuven de toestemming om een katholieke universiteit te stichten. *"In augustus 1914 staken Duitse soldaten de universiteitshal met daarin de kostbare universiteitsbibliotheek, in brand. (Zo'n 300.000 boeken en manuscripten werden daarbij tot as herleid. Ook de stichtingsbul van de universiteit bleef in de brand. Gelukkig bestaat er nog een heliogravure van het oorspronkelijke oprichtingsdocument".* (Infopaneel 600 jaar K.U.L.)

Op **9 december 1425** kreeg Leuven als allereerste stad in de Lage Landen een universiteit, meteen **één van de oudste van Europa**. Iets meer dan **een eeuw na haar oprichting** telde de universiteit een **2.000-tal studenten**, onder wie meer dan 200 buitenlanders. De uitstraling van enkele **grote geesten** was daar niet vreemd aan met de humanist Desiderius **Erasmus** op kop. Hij verbleef verschillende jaren in Leuven en speelde een actieve rol in de ontwikkeling van de nog jonge universiteit. Vandaag telt de universiteit van Leuven ca. 60.000 studenten waarvan ongeveer 15.000 vreemdelingen (vooral Nederlanders en op de tweede plaats Chinezen).

De 'Oude Universiteit' telde **vier faculteiten**: de Artes, het Canoniek Recht, het Burgerlijk Recht en de Geneeskunde. In de 15de eeuw werd daar de Faculteit Theologie aan toegevoegd.

Ze groeide uit tot **één van de belangrijkste en grootste universiteiten van Europa**, na Parijs, met geleerden als Erasmus, Mercator en Justus Lipsius.

In **1797**, tijdens de Franse overheersing, werd de katholieke universiteit door de Franse Republiek **opgeheven**. Maar in **1816**, tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, werd een **nieuwe Rijksuniversiteit** in Leuven opgericht, die bestond tot 1835.

Belgische bisschoppen richtten in **1834 de Katholieke Universiteit van Mechelen** op, die al in **1835 terug naar Leuven** verhuisde.

In de **20ste eeuw** leidden **taalconflicten** tot een splitsing: in **1968** werd de universiteit **opgesplitst** in twee onafhankelijke entiteiten: de Nederlandstalige Katholieke Universiteit Leuven en de Franstalige Université Catholique de Louvain (UCLouvain), die later een nieuwe campus bouwde in Louvain-la-Neuve.

De universiteit werd bij haar oprichting ondergebracht in wat nu de Universiteitshal is. Die hal was in de 14de eeuw in gebruik genomen als lakenhal en dat bleef zo tot het einde van de 17de eeuw. Tot dan bleven de lakenactiviteiten in de benedenhal plaatsvinden en had de universiteit de bovenverdieping ter beschikking. Het kantoor van de rector, de diensten van de universiteit, collegezalen en vergaderlokalen voor de faculteiten en ook de universitaire rechtbank vonden er een onderkomen.

Markante figuren.

Erasmus, Justus Lipsius, arts en anatoom Vesalius, cartograaf Mercator, wiskundige Gemma Frisius, opvoedkundige Vives en vele anderen waren in de 16de eeuw figuren die van de Leuvense universiteit het toonaangevend instituut van het toenmalige denken maakte.

Justus Lipsius (1547-1606) (foto 7).

De beroemde humanist werd in Overijse geboren in een katholieke, vooraanstaande patriciërsfamilie. Op 15-jarige leeftijd trad hij in bij de jezuïtenorde. Daar en ook door Leuvense professoren opgeleid, werd hij luthers voor de universiteit van Jena, calvinistisch voor de universiteit van Leiden en uiteindelijk weer katholiek voor een benoeming aan de universiteit van Leuven. Hoe is het mogelijk dat de kritische Lipsius, met zijn losbandige en later lutherse en protestantse verleden weer katholiek werd? In welke mate vond hij godsdienst belangrijker dan zijn affiniteit met de stoïcijnse filosofie?

Fernand Verbiest (foto 29, 30, 32 en 33).

Deze West-Vlaamse jezuïet trok als missionaris naar China, waar hij hofastronoom van de keizer werd en heel wat Europese ideeën introduceerde. Voor het keizerlijke observatorium vervaardigde hij verschillende instrumenten die vandaag daar nog steeds op het dak staan. Verbiests aanzien was bijzonder groot. Toen hij door een val van zijn paard overleed, kreeg hij een staatsbegrafenis. Merkwaardig was de door hem getekende wereldkaart. Deze 17de-eeuwse kaart toont beide hemisferen maar wijkt af van de Europese gewoonte door niet Europa in het centrum te plaatsen, maar wel China. De kaart is geïllustreerd met schepen, dieren en monsters. Interessanter is dat in de marges van de kaart ook natuurverschijnselen zoals aardbevingen en eclipsen worden verklaard en dat geografische en culturele informatie over sommige landen verstrekt wordt.

Ook interessant om zien was het farmaceutisch handboek van een student. Tijdens zijn bezoek aan Leuven liet de Italiaanse jezuïet Martino Martini (foto 31) zich vergezellen door een Chinese jongeman. Vermoedelijk noteerde die toen op een blad papier een gebed in Chinese karakters. Een student kleefde dit blad in een farmaceutisch handboek en zo bleef het bewaard. Misschien zijn dit de eerste Chinese letters die op Europese bodem werden neergeschreven.

Desiderius Erasmus.

Deze Nederlandse katholieke priester, augustijnermonnik, theoloog, humanist, filosoof, filoloog, pedagoog en schrijver, wordt beschouwd als een van de invloedrijkste denkers uit de Renaissance. "Lof der zotheid" is zijn best bekende werk.

Hij was goed bevriend met Thomas More en het is geweten dat hij bemiddelde voor het drukken en publiceren van diens ophefmakende werk "Utopia" dat in Leuven verscheen.

Op de Leuvense vismarkt liet Erasmus het Collegium Trilingue optrekken. Het werd een centrum van humanistische bedrijvigheid en een basis van het kritische onderzoek.

Thomas More.

In 1516 publiceerde de humanist Thomas More (1478-1535) zijn meesterwerk "Utopia" bij de Leuvense drukker Dirk Martens. Door toedoen van zijn vriend Erasmus, koos More voor Leuven, omdat de stad toen een belangrijk centrum was van humanistische studie en boekdrukkunst in de Lage Landen.

Andreas Vesalius.

Vele Passers kennen het Leuvense Vesaliusinstituut, genoemd naar de beroemde, in de Brusselse Marollen geboren arts en anatoom, die aan de Leuvense universiteit studeerde. Tijdens zijn studies daar kreeg hij ruzie met één van zijn professoren. Maar niet getreurd. Andreas stamde uit een bemiddelde familie. Zijn overgrootvader was lijfarts van Karel de Stoute, zijn grootvader fungeerde als lijfarts van keizer Maximiliaan I en zijn vader was apotheker in dienst van drie keizers van het Heilige Roomse Rijk, achtereenvolgens van Maximiliaan I (waar Andreas' grootvader lijfarts voor geweest was), Karel V en Ferdinand I.

Vesalius kon het zich financieel dus best veroorloven en verhuisde naar Italië waar hij studeerde aan de universiteit van Padua en tot geneesheer promoveerde. In Italië kon hij wat hij in Leuven niet kon: dissectie op mensen. Zijn beroemde boek "De humani corporis fabrica libri septem" met gedetailleerde tekeningen van Italiaanse kunstenaars, werd het eerste complete werk over de menselijke anatomie.

Herman, Leo Van Breda (foto's 26, 27).

Het was wat verrassend dat de tentoonstelling zoveel aandacht besteedde aan deze franciskanermonnik, van wie sommigen onder ons nog les hebben gekregen.

Ik vermoed dat het wat te maken heeft met de manuscriptensmokkel (**foto 28**) tijdens het nazibewind. Van Breda wist in de nazitijd, op gevaar voor zijn leven, na een ontmoeting met de weduwe van de Joodse Oostenrijks-Duitse filosoof Edmund Husserl, diens enorme nalatenschap aan manuscripten naar Leuven te smokkelen waar zij tot op vandaag, voor onderzoekers uit de hele wereld, een aantrekkingspool vormen.

Husserl is de grondlegger van de fenomenologie, *"een filosofische stroming die zich richt op de directe en onbevooroordeelde ervaring van fenomenen (verschijnselen) zoals die zich voordoen in iemands bewustzijn. Het doel is om de essentie van deze ervaringen, inclusief waarnemingen, gedachten, herinneringen en gevoelens, te beschrijven zonder voorafgaande theoretische aannames of veronderstellingen."* (Wikipedia) Filosofen als Max Scheler, Adolf Reinach, Martin Heidegger, Maurice Merleau-Ponty en Jean-Paul Sartre zijn schatplichtig aan Husserls werk.

2- De studenten.

Het studententhema komt in de tentoonstelling uitgebreid aan bod, is duidelijk gestructureerd en gids Marc wist er heel wat over te vertellen.

Waarom studeren?

Wellicht de belangrijkste bedoeling van studeren aan de universiteit is, voor ernstige studenten toch, **het behalen van een diploma**. Het behalen van dat diploma was en is voor de student en zijn familie een heuglijke gebeurtenis.

In het verleden was de **jaarlijkse primusviering** een nog heuglijker gebeurtenis. De primus was de beste student van het jaar en de winnaar van een competitie tussen de vier pedagogieën van de Artesfaculteit. Hij kreeg geschenken (**foto 16**) en was het middelpunt van grote feestelijkheden. Toen **Andreas Henckhuysen** promoveerde tot doctor gaven zijn "Cousynen ende Nichten" hem iets bijzonders. Ze schreven, om hem te feliciteren, een gedicht dat sierlijk op zijde gedrukt werd. Andreas bracht het later tot hoogleraar en zelfs tot rector van de Leuvense universiteit.

Ook student **Dominicus O'Kelly** wilde indruk maken en liet de stellingen van zijn thesis drukken op kostbaar zijdesatijn.

De Franse bezetting en de opheffing van de universiteit in 1797 betekende het einde van deze primusvieringen.

Diploma's

De **uitreiking van diploma's** gebeurt sinds de jaren 1990 steeds met plechtigheden. Professoren in toga feliciteren de afgestudeerden, er worden foto's genomen en meestal eindigt het gebeuren feestelijk in een zaal of restaurant.

De "dandy roll" (foto 17) voorzag het papier waarop de diploma's gedrukt werden van een watermerk. Dat gebeurde in het Schotse Aberdeen. De fabriek is ondertussen gesloten. De universiteit beschikt nog over voldoende stock om voorlopig nog diploma's op te drukken. Nadien zal overgeschakeld worden op een digitaal proces.

De mooiste notities

In de leeszaal van de bibliotheek zaten de studenten druk bezig achter hun laptop.

Vaak moeten zij de boeken en tijdschriften met daarin de informatie die hen interesseert niet meer uit de rekken laten halen omdat de inhoud van een groot deel van het boekenbestand al digitaal ter beschikking staat.

Dat was vóór de komst van het digitale tijdperk wel anders. Eerste- en tweedejaarsstudenten waren gehuisvest in één van de vier Leuvense pedagogieën. Ze aten en sliepen daar (om 6.30 u. was het opstaan en om 22.30 u. moesten ze naar bed) en volgden er ook hun lessen. Studenten kregen les van twee professoren. De eerste las 's ochtends voor uit het werk van belangrijke auteurs. Een jongere collega gaf in de namiddag extra uitleg bij de leerstof. De studenten maakten uitgebreide lesnotities die ze verfraaiden met gekochte gravures of illustraties die ze zelf maakten. Die notities konden worden nagekeken door een censor. Die oordeelde of de inhoud overeenstemde met de leer van de Katholieke Kerk. Al te veel vrijheden in die notities konden de studenten zich daarom niet veroorloven.

Ook vandaag nog worden regelmatig handgeschreven notities gemaakt. Maar het valt te betwijfelen of daar pareltjes bij zijn zoals die in de notities van:

-Balthasar Cox, student in de filosofie. In zijn notitieboekje zit een uitklapbare prent van een menselijk hart.

-A.J. Breijne, student in de fysica. Hij verwerkte in zijn notities een prachtige gravure van de schijngestalten van de maan.

-Georgius Jodoigne maakte in zijn cursusnotities logica een schitterende tekening van de vier pedagogieën met elk hun eigen motto: "De Burcht voert oorlogen", "Lelies bloeien voor de besten", "Het Varken voedt geleerden". Zijn eigen pedagogie sluit de reeks: "De Valk vliegt boven allen". De vogel draagt bovendien een kroontje op zijn kop.

-Gerardus van der Masen verwerkte in zijn notities van de cursus metafysica een tekening van een geestverruimend tafereeltje waarin een jongeman een kroes wijn vasthoudt. De plooien van zijn mantel suggereren het dubbele zicht van iets dat alleen in de geest bestaat: dronken.

-Frederik Van Reede liet een vriendenboekje rondgaan onder Leuvense medestudenten en professoren. Een van zijn vrienden schilderde er een tafereeltje bij van een adellijke jongeman die vlucht voor een onkuise freule.

-Johannes Wouters maakte in zijn nota's een tekening van de binnentuin van pedagogie "Het Varken" met de leslokalen logica, fysica, de bibliotheek en de appartementen van de professoren.

Hindernissen

Toegelaten worden tot de universiteit was in het verre verleden niet altijd gemakkelijk. Men stuitte op vier belangrijke hindernissen: geloof, geld, huidskleur (foto 10) en gender (foto 11 en 12).

1-Geloof.

Eeuwenlang bepaalde religie waar je kon studeren. Alleen katholieke studenten waren welkom in Leuven en dat vaak al op de leeftijd van 15 jaar.

Vandaag is de K.U. Leuven nog steeds katholiek geïnspireerd. Maar de rector is al enkele decennia geen geestelijke meer en studenten en medewerkers van alle religieuze overtuigingen zijn er welkom.

2-Geld.

Universitaire studies zijn niet voor iedereen betaalbaar. Studeren als kotstudent kost jaarlijks duizenden euro's. Ongeveer de helft van het budget gaat naar zuivere studiekosten (inschrijvingsgeld, aankoop cursussen en boeken, computer). De andere helft gaat naar huisvesting (kot, verwarming, elektriciteit, water, internet). En daarbovenop komen nog de kosten voor voeding en uiteraard ontspanning.

Eeuwenlang was studeren daardoor iets voor de happy few, tenzij er hulp geboden werd.

Ook zeshonderd jaar geleden was er al steun voor minder kapitaalkrachtige studenten. De universiteit kon voor hen het inschrijvingsgeld kwijtschelden. Daarnaast stichtten sommige rijken studiebeurzen, waarmee bijvoorbeeld jongens uit hun geboortedorp naar de universiteit konden gaan. Maar zelfs met een studiebeurs bleef het toch vaak nog ploeteren.

Interessant was het verhaal dat Marc vertelde bij de prent met de stamboom van Pieter Van Dale, stichter van het Van Dalecollege. Kon je bijvoorbeeld aan de hand van deze stamboom bewijzen dat je met de stichter verwant was of uit Antwerpen of Aalst afkomstig was, dan kon je een beurs aanvragen om in het college te verblijven.

Ook met de briefjes, gericht aan Elisabeth de Borghgraeff, één van de vele rijke adellijke dames die aan de Oude Universiteit beurzen stichtten, konden minder vermogende studenten solliciteren naar een beurs.

3-Huidskleur (foto 10).

Eeuwenlang was de studentenbevolking aan de Leuvense universiteit overwegend wit. Tot de 20ste eeuw kwamen studenten vooral uit Europese contreien. Toch rekruteerde de universiteit al veel vroeger studenten uit onder meer de Verenigde Staten, Latijns- Amerika of Rusland.

Voor 1945 vonden ook al enkele studenten uit Congo de weg naar Leuven. Na de Tweede Wereldoorlog groeide hun aantal langzaam. Pas na de Congolese onafhankelijkheid in 1960, nam de instroom sneller toe. Tegen 1970 kwam bijna een vijfde van de buitenlandse studenten uit Congo.

Vandaag zijn aan de K.U. Leuven ruim honderdvijftig nationaliteiten vertegenwoordigd. Buitenlandse studenten en in het bijzonder studenten van kleur, ervaren nog altijd drempels om bij ons te studeren. Verhalen over discriminatie - bijvoorbeeld op de kotenmarkt - circuleren geregeld. Het in dramatische omstandigheden overlijden van Sanda Dia, geen buitenlandse student maar wel een student van kleur, zorgde recent nog voor een opflakking van het debat over racisme in studentenmiddens.

De eerste Congolese studenten in Leuven waren geestelijken. François Zuza, broeder van de Christelijke Scholen, begon zijn studie aan de Leuvense universiteit in 1940.

Thomas Kanza (**Foto 10**) studeerde vanaf 1952, als eerste lekenstudent uit Congo, aan de Leuvense universiteit.

4-Gender (foto 11 en 12).

In het verleden hadden, en ook vaak nu nog, hebben vrouwen het niet gemakkelijk. Het zo stellen is zelfs nog een eufemisme. De positie van vrouwen en meisjes in Afrika, veel landen in Azië en Zuid-Amerika is dikwijls mensonwaardig. Na toch duizenden jaren zogenaamde "beschaving" zou je kunnen verwachten dat wij niet langer moeten kijken naar de afschuwelijke beelden en berichten die regelmatig in de media opduiken.

Bij ons is er van dergelijke vreselijke toestanden gelukkig geen sprake meer. Maar ook hier hebben wij de heksenjacht gekend en is het nog steeds **niet- je- dat voor het andere geslacht**. Hoe lang

hebben de dames niet moeten wachten om te mogen gaan stemmen? Hoeveel vrouwen hebben ontslag moeten nemen omdat zij huwden en kinderen kregen? En hoeveel vrouwen verdienen voor hetzelfde werk vandaag nog steeds minder dan hun mannelijke collega's?

En ja, hoeveel vrouwen hebben moeten vechten om te mogen studeren?

Pas rond 1880 mochten vrouwen zich inschrijven aan de universiteiten van Brussel, Luik en Gent. Aan de **Leuvense universiteit** werden ze **pas toegelaten vanaf 1920**. Het bestuur van de universiteit, de Belgische bisschoppen, vreesde dat vrouwen met een diploma van hogere studies, hun rol als echtgenote en moeder zouden verwaarlozen.

Toen ook meisjes zich uiteindelijk mochten inschrijven, gebeurde dat onder strikte en strenge voorwaarden. Ze moesten verblijven in een pedagogie onder het waakzaam oog van zusters, die hen begeleidden naar de collegezaal en na de lessen ook weer terugbrachten naar hun pedagogie.

Marc ging uitgebreid in op een typerend maar ook inspirerend voorbeeld. **Isala Van Diest (foto 13)**, dochter uit een welgesteld doktersgezin, wilde eind 19de eeuw voor arts studeren aan de Leuvense universiteit. Maar pas dertig jaar later zouden vrouwelijke studenten aan de Leuvense universiteit worden toegelaten. Van Diest trok naar Bern en behaalde daar, als eerste Belgische vrouw, in 1879 het artsdiploma. Het duurde evenwel tot 1884 eer ze in België als arts aan de slag mocht.

Ook al konden vrouwen pas vanaf 1920 aan de Leuvense universiteit studeren, toch bewogen er zich al eerder vrouwen in de universitaire kringen. Zo drukte de ondernemende **Anna van Amersfoort** het populaire handboek logica "Vidua Servatii Sasseni" voor de Leuvense Artesstudenten.

Niet alle meisjesstudenten waren opgezet met de strenge regels die de nonnen hun oplegden. **Anne Hart**, een Amerikaanse, was een van de 39 vrouwelijke studenten die in 1920 startten aan de Leuvense universiteit. Ze stoorde ze zich mateloos aan de beperkte bewegingsvrijheid voor vrouwelijke studenten en keerde al in 1921 terug naar de Verenigde Staten. Toen ze afstudeerde werd ze docent aan het Smith College en de Rutgers University.

De vrouwonvriendelijke sfeer aan de Leuvense universiteit werd volgens Marc ook weerspiegeld in de tentoongestelde popjes (**foto 12**) die in de dertiger jaren in Leuven te koop waren, mogelijk onder de toonbank. Ze refereerden blijkbaar aan de dualiteit van de Leuvense studentenbevolking: de brunette droeg een Vlaamse pet, de blondine een Waalse toque.

Vanaf de jaren 1950 nam het aantal vrouwelijke studenten snel toe en kregen ze geleidelijk meer bewegingsvrijheid. Intussen zijn ze bij de Leuvense studentenpopulatie al vele jaren lichtjes in de meerderheid.

3- De professoren.

Bij het professorenkorps zijn de leden van het vrouwelijk geslacht nog duidelijk in de minderheid. Het duurde tot 1960 eer geografe **Marguerite Lefèvre** (1894-1967) benoemd werd als eerste vrouwelijke professor aan de K.U.L.. Eigenlijk oefende ze de taken van een professor al lang uit, maar rector Van Waeyenbergh aarzelde om haar in het professorenkorps op te nemen.

Er is een inhaalbeweging bezig, maar hoe hoger op de academische ladder, hoe kleiner nog steeds het aandeel vrouwen. Van de gewoon hoogleraren, de hoogste trap op die ladder, zijn er ongeveer een kwart vrouw.

Maar het kan verkeren! **Severine Vermeire** werd in mei van dit jaar, 600 jaar na het ontstaan van de Leuvense universiteit, verkozen tot rector en vanaf 1 augustus bekleedt zij als eerste vrouw ooit het hoogste ambt aan de Leuvense alma mater. Om het met de woorden van iemand van ons reisgezelschap te zeggen: "de porren" hebben het ver gebracht.

Onze gids wist ons trouwens te vertellen waar het woord 'porre' vandaan komt. Het is een Poperings dialectwoord voor "borst" en werd in de negentiende eeuwse studententaal gebruikt om meisjes met een grote boezem aan te duiden (pars pro toto). Later werd "por" veralgemeend en gebruikt als synoniem voor "meisjesstudent"

Tradities worden in ere gehouden. Sinds de splitsing probeerde rector De Somer de Nederlandstalige universiteit een nieuw en modern imago aan te meten. Maar al spoedig werd de klemtoon opnieuw op traditie gelegd. Bij academische plechtigheden dragen de professoren een zwarte toga en een zwarte baret. De rector draagt een rode baret en de geestelijke professoren tooien zich met een zwarte bonnet. Na de Eerste Wereldoorlog werden de zwarte toga's voorzien van gekleurde biesjes en kwastjes. Elke faculteit kreeg een eigen kleur.

Twee keer per jaar trekken de professoren van de KU Leuven in de **"Stoet der togati"** door de stad. T.g.v. tijdens het Patroonsfeest op 2 februari en bij de opening van het academiejaar in september, begeven de academici zich dan in toga van de universiteitshal naar de Sint-Pieterskerk. Twee pedellen, ceremoniële functionarissen die optreden bij academische plechtigheden, lopen voorop en dragen een scepter (**foto 19**). In 1910 werden twee nieuwe scepters vervaardigd en bij de splitsing van de universiteit in 1968, verhuisde één exemplaar naar de Université Catholique terwijl het tweede statussymbool in Leuven bleef. Beide instellingen lieten nadien een tweede scepter bijmaken. Tot de 17de eeuw liepen ook de studenten in toga, maar dat is verleden tijd. Professoren bleven in toga doceren tot einde 19de eeuw.

Een aantal schitterende prenten (**foto 20, 21 en 22**) tonen hoe het er in 1884 aan toeging in Leuven: een stoet met praalwagens en professoren,.

Sedes Sapientiae (**foto 14 en 15**).

Het beeld van De Sedes Sapientiae is de eyecatcher van deze hal. Het beeld werd vernield bij de bombardementen in 1944. Bij het opruimen van de kerk een jaar later, vond men verscheidene grote stukken van het beeld terug, die later weer aan elkaar werden gelijmd. Slechts drie vingers van Kindje Jezus, een klein stukje van de mantel en hier en daar enkele stukjes moesten worden aangevuld. Maria draagt geen kroon. Die was verdwenen tijdens de oorlog. De Belgische diplomaat Jan-Albert Goris (beter bekend als Marnix Gijsen) wist het verloren kleinood op een Amerikaanse veiling voor 550 dollar op de kop te tikken waardoor het terug in Leuven belandde. De kroon van het kindje Jezus is nog steeds spoorloos.

Vandaag is Maria de beschermheilige van de universiteit, maar dat was ze niet altijd. Als de oude universiteit al een patroonheilige had, dan was dat wellicht Sint-Pieter. In 1834, bij de heroprichting van de katholieke universiteit, kozen de bisschoppen Maria als patroonheilige. In 1909 werd de Sedes Sapientiae het officiële embleem van de universiteit.

4- De wetenschap.

Het deel van de tentoonstelling waarin het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteit aan bod kwam, was een eerder magere staalkaart van de Leuvense verwezenlijkingen.

Mooi was wel de uitspraak "*al de verwezenlijkingen zijn het resultaat van zoeken, falen, twijfelen en opnieuw beginnen*". Negatieve resultaten en mislukkingen zijn inderdaad jammer genoeg aspecten van het onderzoek waar te weinig aandacht aan besteed wordt, maar die essentieel zijn om in een volgende fase succes te kunnen boeken.

Vermoedelijk wegens tijdsgebrek ging ook Marc er nogal vluchtig overheen. Zijn commentaar beperkte zich tot enkele weetjes over de betekenis van:

- **proefbuisjes met in-vitrobananenplanten (foto 36)**. De K.U. Leuven bezit de grootste bananencollectie ter wereld met meer dan 1700 soorten en heeft onlangs een succesvolle DNA-bewerkingstechniek op punt gesteld om bananen genetisch te verbeteren en weerbaarder te maken tegen ziekten.
- **de Leuvense zonnewagen (foto 35)**. De ingenieursstudenten van het Innoptus Solar Team leggen zich toe op de bouw van de meest innovatieve en efficiënte zonnewagen ter wereld en werden wereldkampioen in 2021 en 2023. In 2024 wonnen ze voor het eerst de Sasol Solar Challenge in Zuid-Afrika. Deze wedstrijd staat bekend als de meest extreme zonnewagenwedstrijd ter wereld. De foto werd genomen tijdens deze wedstrijd.
- **Samsonite koffer (foto 34)**. De technologie achter de cosmolitekoffer van Samsonite werd ontwikkeld in samenwerking met de K.U. Leuven. Materiaalkundigen van de K.U. ontwikkelden een composietmateriaal dat uiterst geschikt was voor lichte, sterke en duurzame reiskoffers. In 2008 bracht Samsonite deze revolutionaire koffer uit en het succes was gigantisch. Meer dan vier miljoen exemplaren rolden van de fabrieksbanden.
- **Leuven's pruimenras Belle de Louvain**. De Belle de Louvain pruim werd rond 1840 in Leuven gecreëerd door professor Jean Baptiste van Mons. Hij ontwikkelde het ras in zijn kwekerij in Leuven. Van Mons was een veelzijdig Belgisch wetenschapper, bekend als apotheker, arts, scheikundige, natuurkundige en baanbrekende **pomoloog** (fruitkundige). Hij was hoogleraar scheikunde en landbouwkunde aan de Rijksuniversiteit Leuven en wordt beschouwd als een van de beroemdste pomologen van zijn tijd.
- **Mercatoratlas met Mercatorprojectie**. Gerardus Mercator was de eerste die kaarten zo tekende dat alle kompasrichtingen klopten. In deze projectie, Mercatorprojectie genoemd, worden hoeken en vormen correct weergegeven. Omdat de kompasrichtingen rechtlijnig zijn, is de kaart zeer nuttig voor de scheepvaart op zee. Een nadeel is dat de projectie de omvang van gebieden vergroot naarmate ze verder van de evenaar liggen, wat resulteert in een erg vervormde weergave van continenten zoals Groenland.
- **Hebreeuwse Grammatica van Nicolaes Cleynaerts**. Het boek werd door Cleynaerts opgesteld als een handboek hebreeuwse grammatica voor de studenten van het Collegium Trilingue. De helderheid en structuur van het werk, stelden de studenten in staat binnen de drie maanden voldoende Hebreeuws te leren om zelf al eenvoudige tekstjes in het Hebreeuws te schrijven. Het werd een echte 'bestseller'.
- **Utopisch alfabet uit "Utopia" van Thomas More**. Het boek "Utopia" van Thomas More bevat een **speciaal gecreëerd utopisch alfabet** dat bestaat uit 22 letters, gebaseerd op eenvoudige geometrische vormen zoals cirkels, vierkanten en driehoeken. Het was bedoeld als een literaire stijlfiguur om het fictieve en vreemde aspect van het eiland Utopia te benadrukken.
- **Enseignement Universelle van Joseph Jacotot**. De onderwijsmethode van Jacotot is gebaseerd op zijn ideeën over het vroegschoolse onderwijs in de 19de eeuw en stoelt op de volgende principes: 1) alle mensen hebben gelijke intelligentie; 2) iedere mens heeft van God het vermogen ontvangen zichzelf te onderwijzen; 3) we kunnen onderwijzen wat we niet weten; 4) alles zit in alles. Deze methode stond in sterk contrast met het pedagogische denken van die periode. (Bron: Google "The method of equality: Jacotot and the experience of universal teaching method in the context of French Revolution")
- **Hiv-remmer** Het getoonde medicijnenflesje is niet zomaar een flesje. Het medicijn dat erin verpakt wordt, heeft wereldwijd vele duizenden aids-slachtoffers het leven gered. De hiv-remmer tenofovir werd rond 1990 ontwikkeld in het Rega-instituut door de Leuvense viroloog Erik De Clercq die hiervoor samenwerkte met de Tsjechische scheikundige Antonin Holý en de Amerikaanse

zakenman John C. Martin. Recent onderzoek van het instituut heeft ook een nieuwe methode ontwikkeld die hiv-virussen definitief onschadelijk maken

- **Maquette van een vierendeelbrug (Foto 38)**. De Vierendeelbrug werd rond 1900 ontworpen door de Belgische professor **Arthur Vierendeel**. Hij patenteerde zijn ontwerp. In plaats van traditionele driehoekige, scharnierende verbindingen, maakt dit type brug gebruik van stijve rechthoeken zonder diagonalen die buigmomenten kunnen weerstaan. Zijn ontwerp werd populair voor bruggenbouw en grote overspanningen van gebouwen, overal in de wereld.
- **Lichtgasballon van Minckelers (foto 37)**. Minckelers was op zoek naar een veilig en goedkoop alternatief voor kaarsen en olielampen. Hij slaagde erin zo'n lichtgas te produceren. In 1783 werd het gebruikt om de allereerste "locht-bal" in de Nederlanden op te laten op het gazon voor het Arenbergkasteel. De ballon had een diameter van 56 cm.
- **Ontwerptekst van het Charter van Venetië (1964)** over de conservatie en restauratie van monumenten en sites met aantekeningen van professor **Raymond Marie Lemaire**. Dit belangrijke document biedt een internationaal kader voor de omgang met historische monumenten. O.a. bij de restauratie van het Leuvense Groot Begijnhof paste Lemaire de principes van het charter zelf toe. In 1965 werd ICOMOS opgericht, de internationale organisatie voor het behoud van erfgoedsites. Lemaire werd de eerste secretaris-generaal van de organisatie.

5- **De Universiteit wordt gesplitst**. 1968 wordt een belangrijk keerpunt voor de Leuvense universiteit. Overal in het straatbeeld verschenen affiches, pamfletten en slogans (**foto 23**). De studenten zorgden voor hevige straatprotesten (**foto 25**). De universiteit barstte stilaan uit haar voegen en de taalproblematiek liet zich steeds sterker voelen. In 1962 werd de taalgrens wettelijk vastgelegd en de roep bij de Vlamingen om een ééntalig Nederlandse universiteit werd almaar luider. Daarnaast ontstond er ook protest tegen de macht van de Kerk en de bourgeoisie. Toen de bisschoppen op 13 mei 1966 verordenden dat de Franstalige universiteit in Leuven zou blijven, was het hek helemaal van de dam. De kassei, in de tentoonstelling onder een glazen stolp en op de website te zien op **foto 24**, is ondertussen ook erfgoed. Het ding belandde door het raam in het kantoor van de Franstalige vicerector Monseigneur De Vroede. De situatie werd onhoudbaar en leidde uiteindelijk tot de splitsing van de universiteit in de Nederlandstalige "Katholieke Universiteit Leuven" en de Franstalige "Université Catholique" die naar Louvain-la-Neuve verhuisde.

Na eeuwen strijd was het eindelijk zover: aan de Leuvense universiteit werd het Nederlands de voertaal. Maar naast het Nederlands worden in Leuven vandaag vele andere talen gesproken. Daarbij is het Chinees niet onbelangrijk. Maar het niet te stuiten toenemend belang van het Engels als taal voor het doceren, studeren en publiceren is toch wel de meest opvallende recente ontwikkeling.

12.15 u.: lunch in restaurant "De Trobadour".

Menu:

Glaasje cava of een non-alcoholische cocktail met een hapje

Gegratineerde ajunsoep of consommé van wild met wildsnippers en bos-champignon.

Gegrilde zalm met wintergroenten of stoofpot van hert en everzwijn

Koffie

Twee drankjes: wijn, frisdrank of pils

Witte tafellakens op mooi gedekte tafels, een fris aperitiefje met hapje, een lekkere consommé met veel champignons en snippertjes van wild of een ajuinsoep met veel ajuin, een stukje zalm met klemtoon op "je" of een stoofpotje van hert en everzwijn met ook niet te veel hert of everzwijn, dat was het. Eenvoudig maar OK. De bediening verliep vriendelijk en vlot. Meer moest het niet zijn!

14.30 u.: geleid bezoek aan de tentoonstelling "Kennis in zicht" in Museum M.

Ik volgde de rondleiding van onze clubgenoot Jos Vandeven. Een tweede groep werd door een dame begeleid (foto 39)

Andermaal verblufte Jos ons door zijn uitgebreide kennis van de items waarvoor hij onze aandacht vroeg. In de eerste zaal, waar voorwerpen uit verschillende collecties van de universiteit werden tentoongesteld, moesten wij herhaaldelijk het antwoord schuldig blijven op zijn vragen over welk toestel of voorwerp het ging, welk doel het diende en hoe het werkte. Wij stonden erbij en keken ernaar! Maar Jos wist ons telkens nauwgezet te vertellen over wat het was en hoe het werkte en belangrijker nog, telkens kaderde hij één en ander in een ruime historische en wetenschappelijke context.

Zaal 1.

In zaal 1 werden historisch-pedagogisch belangrijke stukken uit de omvangrijke reeks collecties die de universiteit rijk is, tentoongesteld. Ooit speelden deze collecties een actieve rol in het onderzoek en onderwijs aan de universiteit. De historische objecten leren ons iets over hoe de universiteit vroeger functioneerde, hoe onderzoekers in het verleden kennis vergaarden, en hoe professoren die kennis overdroegen op studenten.

Vandaag bekijken we veel van deze stukken door een andere bril dan in het verleden. Kennis evolueert en daardoor roepen de objecten vandaag vaak andere vragen op dan destijds. Nieuw onderzoek en kritische reflectie dringt zich op.

De fameuze *Megaloceros giganteus* (foto 46) of het reuzenhert bleef voor ons niet alleen een weliswaar imponerend skelet, maar kreeg een veel bredere betekenis toen Jos ons meer vertelde over de Leuvense hoogleraar, Henry de Dorlodot, een aanhanger van het theïstische darwinisme dat de katholieke leer trachtte te verzoenen met de evolutietheorie van Darwin. Hij wist dit in Ierland opgegraven skelet in Bonn aan te kopen. Vandaag vormt het nog steeds de blikvanger van de paleontologische collectie van de K.U.L.

En op dezelfde boeiende manier confronteerde Jos ons met veel en ongelooflijk interessante kennis over **andere topstukken uit de universitaire collecties**. Zonder verder in detail te gaan, pro memorie, even een opsomming:

- instrumenten en toestellen uit de collectie van het Thermotechnisch Instituut (galvanometer, spectroscopen, morse telegraaf, elektriseer machine),
- skeletten, foto's (de stamvader "Brillant" van het Brabants trekpaard) en fossielen van het Paleontologisch Instituut,
- didactische schaalmodellen van gewelven uit de collectie "Fonds Raymond A.G. Lemaire",
- didactisch medisch erfgoed uit de collectie Geneeskunde (beelden van onderbuik, organen,
- opgegraven artefacten uit de tijd van Jezus, naast opgezette dieren uit het eigentijdse Palestina, maquettes van belangrijke (maquette van het graf van Jezus) of typische gebouwen, en herbaria met inheemse planten uit de collectie van het in 1970 gesloten Bijbels Museum,

-verticale bodemdoorsnedes, waarin de verschillende bodemlagen te herkennen zijn, uit de collectie Bodemmonolieten,
-voorwerpen uit de collectie van de familie de Spoelberch (schilderijen, zilverwerk, meubels en porselein).

Zaal 2.

De getoonde **collectie glazen fotoplaten** heeft de tand des tijds beter doorstaan dan de vele dia's die wijzelf kwistig maakten tot de digitale fotografie haar intrede deed. Deze plaatjes werden destijds geprojecteerd met de eveneens tentoongestelde, prachtig handgemaakte toverlantaarn, een uitvinding uit de 17de eeuw van de Nederlandse wetenschapper Christiaan Huygens.

"Kennis is dynamisch. Wetenschappelijke standaarden veranderen met de tijd en zo ook onze opvattingen over bepaalde erfgoedobjecten en -collecties. KU Leuven beheert academisch erfgoed dat vanuit een hedendaags perspectief nood heeft aan kritische reflectie", zo lazen wij in de commentaar bij de inhoud van één van de vitrinekasten. Jos belichtte hier twee collecties die dergelijke ethische en historische vragen oproepen: de Afrikaanse collectie en de collectie films van Arthur Van Gehuchten.

De Afrikaanse of etnografische collectie toont voorwerpen die tijdens de koloniale periode vooral vanuit Congo in ons land belandden. Men wil thans de ganse collectie online toegankelijk maken. Ook wil men het perspectief op de objecten verruimen en het dominante, eurocentrische perspectief op de collectie overstijgen door samenwerkingen en herkomstonderzoek.

De etnografische collectie van de KU Leuven werd voor een groot deel bijeengebracht door Belgische missionarissen. Van uit hun missieposten voerden paters als Leo Bittremieux, Patrice Maguire en Emeri Cambier allerlei objecten uit naar België. De twee sculpturen te zien op **foto 52** sierden in 1908 nog samen het graf van een Yome chef. Enkele jaren later moest diens graf het zonder doen; de beelden waren verhuisd naar de collectie van de K.U.L.

Zo wordt ook het handelen van de omstreden missionaris, Emeri Cambier, die zijn functie misbruikte om ceremoniële voorwerpen (bijlen, zwaarden, schelpen ...) te verzamelen van de Nsapo-bevolking, vandaag afgekeurd. Van teruggeven is evenwel nog geen sprake.

Jos wist te vertellen dat in de kolonisatieperiode nauwelijks of niet gesproken werd over Congolese kunstenaars. In Congo bestond geen kunstenaarsverering en de missionarissen zwegen erover. De namen van respectievelijk Zaza en Tumba op de kalebas en de versierde doos zijn er vermoedelijk gekomen op vraag van iemand van bij ons.

Als dokter stelde Jos zich uiteraard ook vragen bij de **19de-eeuwse collectie films van neuroloog Arthur Van Gehuchten** die patiënten tonen tijdens medische tests. Die films moesten studenten en onderzoekers helpen om de aandoeningen beter te diagnosticeren. Ethisch probleem daarbij is dat de gefilmde mensen bijna altijd herleid werden tot patiënten zonder zeggenschap, gereduceerd tot de symptomen. Bovendien werden de films zeer waarschijnlijk gemaakt en vertoond zonder toestemming van de patiënten zelf. Om tot kennis te komen van tal van neurologische kwalen werden je rechten als patiënt in die tijd niet gerespecteerd. Men kan zich ook vandaag afvragen of het moreel aanvaardbaar is om dit soort erfgoed tentoon te stellen

Uit de **collectie Michotte** werden allerlei toestellen getoond die professor in de psychologie Albert Michotte (1881-1965) gebruikte en waarmee hij het ongelijk van de beroemde Schotse filosoof Hume kon aantonen. "Meten is weten" stelde hij en bewees experimenteel: "Onze ervaring van causaliteit is automatisch en perceptueel, niet beredeneerd". We zagen o.a. draaiende schijven en de opstelling van

een tachistoscoop, een instrument waarmee men gedurende een zeer korte tijd een bepaald visueel materiaal laat zien b.v. om opmerkzaamheid en reactie-vermogen te meten. (foto 50 en 51)

Even later ontdekten wij een totaal ander historisch item: **het "Leuvense Chansonnier"**, een piepklein maar bijzonder kostbaar laatmiddeleeuws liedboekje met meerstemmige of polyfone composities. Omgeven door een hoogtechnologische installatie, konden wij in het duister kijken en luisteren naar het vocaal-instrumentale Sollazzo Ensemble (foto 64), dat op oude instrumenten muziek van het boekje vertolkte.

Zaal 3.

Wie gedacht had dat onze gids Jos, na zoveel enthousiaste uitleg, stilaan moe zou worden, had hem verkeerd ingeschat. Pas in zaal drie gaf hij echt volop van katoen. Te midden van de vele gipsafgietsels van beroemde meesterwerken uit de klassieke oudheid klopte Jos' hart sneller en voelde hij zich blijkbaar opnieuw jong worden.

Met veel zwier liet hij ons delen in zijn kennis over de beeldhouwkunst van de oude meesters die tot vandaag horden toeristen naar musea en archeologische sites overal ter wereld lokken.

Wij kregen tal van gebeeldhouwde topstukken van beeldhouwwerken te zien en Jos verschaftte ons daarbij telkens uitleg over de betekenis, de techniek, de historiek en nog veel meer. Ook deed hij uit de doeken hoe moeilijk het wel is om zo'n gipsen afgietsel te maken. Sommige van dergelijke afgietsels zijn als een driedimensionale puzzel samengesteld. De ene opdrachtgever dat van de puzzelconstructie na afwerking niets meer te zien is, andere opdrachtgevers willen juist dat de puzzelsamenstelling via ongepolitoerde naden duidelijk zichtbaar blijft.

Voor de geïnteresseerden volgt hier een opsomming van de geëxposeerde beelden: Pallas Athena, Laocoöngroep, Madonna Pazzi, Discobolus van Myron (discuswerper), Marsyas, Lachende Heilige Jozef, Hoofd van Serapis, Buste van Pericles, Partenon-fries, Athena Lemnia, Tragisch vrouwenmasker, Buste van Zeus Ammon, Aspasia, Ionisch hoekkapiteel, Amazone, Hoofd van een jongeling, Knaapje met gans, Portet van Laudivio Zacchia, Dubbel hermenhoofd van Triton en Libya, Buste van Alesso di Luca, Graflekythos, Korè.

Alle werken werden door Jos kort besproken. Wil je meer weten, raadpleeg dan "Google" en je vindt zoveel informatie dat je er een maand of nog meer zoet mee bent.

Op de website van de vereniging vind je ook enkele foto's van de beelden (foto's 41, 42, 43 en 44). Tot slot wees Jos ons in deze zaal nog op de vier enorme schilderijen van Georges De Geetere met scènes uit de geschiedenis van de Leuvense universiteit. Deze hingen in de universiteitshal in de Naamsestraat in Leuven. Zij fungeerden als achtergronddecor voor de vele plaasteren beelden die toen de hal sierden.

4- Tentoonstelling Alicja Kwade (foto 57) (Dusty Die) (foto's 55 en, 56).

En zelfs na het commentaar bij de sculpturen vond Jos dat hij ons nog iets extra's moest tonen. Hij confronteerde ons met werk van de Pools-Duitse Alicja Kwade, die in M een selectie toont van haar recente sleutelwerken en nieuwe installaties op maat van het museum. **Wij ontdekten o.a. een merkwaardige draaiende klok, rare sleutels, een onopvallend opvallende stoel, draaiende stenen, spiegels die tot verwarring leiden en wat hilariteit, een enorme steen met azuriet waaruit de verf**

vervaardigd werd waarmee de muren van de zaal geschilderd werden (foto's 58, 59, 60, 61, 62 en 63).

"Alicja Kwade is internationaal bekend om haar sculpturen en installaties die wetenschappelijke en filosofische concepten uitdagen. Ideeën over tijd, toeval en zwaartekracht vertaalt ze naar werken die diezelfde systemen op losse schroeven zetten. Kwade stelt onze waarneming op de proef en ontmantelt de grenzen van onze perceptie. Dat doet ze onder andere door gebruik te maken van spiegeling, herhaling en met de deconstructie van alledaagse objecten en natuurlijke materialen. Zo maakt ze de breuklijn zichtbaar tussen wat we denken te weten en wat zich onttrekt aan ons begrip.

In haar werk kantelt de werkelijkheid. Massieve stenen lijken gewichtloos, spiegels bieden een blik op een parallelle realiteit, tijd verliest zijn richting. Met materialen als metaal, glas, eeuwenoude gesteenten en versteend hout construeert ze omgevingen die tegelijk vertrouwd en bevreemdend zijn. Ruimtes waarin vaste betekenissen verdwijnen en perceptie zelf begint te schuiven.

Voor Kwade is wetenschap geen sluitend systeem, maar een subjectieve constructie, een tijdelijke poging om orde te brengen in iets dat uiteindelijk onkenbaar blijft. Haar werk maakt voelbaar dat net in het niet-weten de verbeelding begint." (Bron: website M-museum)

Dat het bezoek aan het werk van Kwade door de deelnemers gesmaakt werd moge blijken uit foto's 67, 68, 69, 70 en 71.

Conclusie uitstap tentoonstellingen 600 jaar K.U.L.

In de Universiteitsbibliotheek staat de mens centraal, in Museum M de objecten die gebruikt werden om dat wat kon geleerd worden, aanschouwelijk voor te stellen.

Wij werden ongetwijfeld verrast en geprikkeld door wat wij te zien en te horen kregen.

I.v.m. dit laatste is het duidelijk dat de professionaliteit waarmee de gidsen de inhoud, de betekenis en de context van de thema's bij hun toehoorders kunnen overbrengen, bepalend is voor de bezoekerservaring.

Beide bezoeken waren voor mij en voor de meeste deelnemers, zo vermoed ik toch, voldoende interessant en boeiend om te spreken van een succesevenement.

En toch had ik er meer van verwacht! En dat lag niet aan de gidsen maar aan het concept van de tentoonstellingen zelf. Er werd gefocust op het verleden. Voor het heden moet de bezoeker het stellen met een paar proefbuisjes met in-vitrobananenplanten, een zonnwagen en een flaconnetje met een aidsremmer. Dergelijke items zijn ongetwijfeld belangrijk voor de relatief recente successen van sommige universiteitsdisciplines van de Leuvense Alma Mater.

Dat er niet of nauwelijks een woord gerept werd over het wereldvermaarde onderzoek in IMEC, de ontwikkelingen in de Campus in Heverlee en Gasthuisberg, en recente resultaten van onderzoek elders aan de universiteit, vond ik toch een gemis.

Maar ja, in de uitnodiging die ik jullie voor deze uitstap bezorgde, schreef ik dat Joris Vandendriessche, curator van deze expo's, het volgende zei: "We willen met de 2 tentoonstellingen het erfgoed en de geschiedenis van de KU Leuven laten zien." Vandendriessche heeft zich aan zijn opzet en belofte gehouden. Erfgoed en geschiedenis is wat wij te zien kregen. Mijn kritiek is daarom mogelijk onterecht. Ik hoopte en verwachtte misschien iets te veel. Jullie ook?

4. Evaluatie van de maaltijd :

De lunch werd verzorgd door:

TROUBADOUR
Tiensestraat 32
3000 Leuven
016/22 50 65

Zie hoger in het verslag van Maurice!

5. Ledennieuws :

Onze jarigen ... :

in november:

Paul Chaltin

Yves Morren

Johan Wuyts

GELUKKIGE VERJAARDAG MANNEN !

In memoriam: Ook willen we zeker niet vergeten en denken aan onze goede vrienden:

Herman Goossens (*24-04-1949 +22-11-2019)

Georges Paenhuysen (*10-12-1951 +23-11-2012)

Tevens mogen we een nieuw lid WELKOM heten:

Luc HENDRICKX!

Welkom Luc en hopelijk nog veel mooie uitstappen met de Koperen Passer Tienen

6. Tegeltjeswijsheid :

7. Mop van de maand:

Een mooie dame komt per vliegtuig terug uit vakantie in Zwitserland. Ze zit naast een priester en tijdens de vlucht geraken ze in gesprek.

"Eerwaarde, ik heb in Zwitserland een gloednieuw en hypermodern epileerapparaat gekocht. Hij was niet goedkoop. Bovendien heb ik de wettelijke limiet van invoer overschreden. Waarschijnlijk zal ik er bijkomend nog invoerrechten moeten op betalen. Ik durf het bijna niet te vragen, maar kan u mijn ladyshave niet verbergen in uw soutane?"

"Natuurlijk", zegt de priester, "maar ik moet u waarschuwen: ik kan en mag niet liegen! "

"Oh, ik ben er zeker van dat de douane u als priester niet zal verdenken en u zonder problemen zal doorlaten." De dame geeft vervolgens de ladyshave aan de priester.

Aangekomen op Zaventem passeren ze langs de douanepost en de douanier vraagt aan de priester: "Niets aan te geven?" "Wel", zegt de priester, "van mijn hoofd tot aan de gordel heb ik niets aan te geven." De douanier vindt dit antwoord een beetje raar en vraagt door: "en onder de gordel?" "Wel," zegt de priester, "daar bevindt zich een fantastisch apparaat bestemd voor vrouwen en dat nog nooit is gebruikt." De douanier barst in lachen uit en roept met tranen in de ogen: "Allele! Het is goed eerwaarde! De volgende!"

8. Wat staat er nog zoal op ons programma als volgende activiteiten: Seizoen 2025-2026 :
NOG ONDER VOORBEHOUD !

- 19-12-25: Train World Schaarbeek (met dames)
- 16-01-2026: Legermuseum en afgietselmuseum Brussel
- 20-02-26: Luchthaven van Zaventem ofwel Dakotamuseum
- 20-03-26: Hotelschool Hasselt (en Japanse tuin ?) (met dames)
- 17-04-26: Dinant Leffemuseum en museum van Bouvignes
- 15-05-26: Canal du Centre (boottocht Strépy met kabellift)
- 19-06-26: nog te bepalen - eindeseizoensfeest - **met onze dames**

9. Varia:

* Neem vast en zeker ook een kijkje op onze website: <https://kptienen.be/index.htm>

** Denk steeds aan onze afspraken :

- *tijdig inschrijven en betalen,*
- *berichtje naar Pierre en Maurice*
- *op voorhand verwittigen als je na inschrijving echt niet aanwezig kan zijn!*

*** **Hoe meer zielen hoe meer vreugde ! Breng jij een nieuw lid aan ?**

**** **Wij zijn steeds op zoek naar nieuwe, andere en toffe locaties een bezoek waard.
Kan je ons daarbij helpen, laat het gerust weten aan "iemand" van het bestuur!**

***** Weerspreuk:

November met zijn regenvlagen, brengt verkoudheid, jicht en andere plagen!

of nog

November warm en fijn, het zal een strenge winter zijn

Nog een hartelijke groet van de zeven !

Maurice Geysenbergh maurice-ann@hotmail.com

Alfred D'or alfred.dor@telenet.be
0477781694

Etienne Dewolfs etienne.dewolfs@skynet.be

Guido Lenaerts lenaertsguido@hotmail.com

Pierre Liesmons pierre.liesmons@kptienen.be
0477675837

Jean-Pierre Swijns jp.swijns@kptienen.be

Paul De Bondt paul.debondt@skynet.be

